

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. Explicatur tertia clausula: Semel in anno consueantur: ubi obiter, Se
præcepto annuæ Confessionis.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Prima docet pueros usum rationis ante pubertatem habentes non attingi censuris, & poenis ab homine, latis, attingi tamen à latis in iure communi. Ita Azor. Sotus, Valquez, Thom. & Ioan. Sanchez ab eodem Ioanne citati in *sel. disput. 51. num. 31*. Ratio est (inquiunt) quia in iure *cap. 1. & 2. de delictis puerorum*, eximuntur pueri à poenis latis (ut ipsi explicant) à iudice: non vero à latis à iure. Addunt rationem convenientiam, cur ipsi ita explicant, esse quia ad incurrendas poenas latis ab homine requiritur ordo iudiciarius, v. g. citatio, defensio, &c. ad quæ apti minimè sunt pueri: at verò ad incurrendas poenas latis à iure, cum hæc non requirantur, apti erunt pueri, ac proinde illas legitimè incurere poterunt.

12. Secunda sententia opposita est dicentium, nullam prorsus poenam vel censuram sive ab homine, sive à iure latam incurri à pueris ante pubertatem. Ita S. V. *Constitutum 2. & Fagund. præ. Eccl. 2. lib. 1. cap. 3. n. 14*. Ratio est, quia adest decisio clara *cap. 1. & 2. de delictis puerorum*, ubi pueri infra decimum quartum annum à poenis simpliciter eximuntur: quæ cum universaliter loquatur, & ex alia parte, odia restringi debeant, non est asserendum decisionem loqui dumtaxat de poenis latis ab homine: ubi enim lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: multo minus si distinguentes extendamus leges odiosas.

13. Ex qua secunda sententia sequitur hos pueros clericos rixantes, seque invicem percussiones non incurere excommunicationem. Si quis suadente, &c. Ita Molin. allatus à Fagund. *ibid.*

Sequitur secundo: eosdem omittentes confessionem annuam, vel Communionem Paschalem non incurere excommunicationem, fortè in aliqua Diocesi contra non consistentes, vel non communicantes latam. Sic Ioan. Sanchez in *sel. disput. 26. n. 18*.

Sequitur Tertio: eosdem aliquem occidentes non incurere irregularitatem. Sic Avila, Hentig. citati à Ioan. Sanch. *ibid.* contra Thom. Sanchez, & Granadum ab eodem citatos.

Sequitur Quarto: eosdem committentes crimen in Bulla Cœnæ non incurere excommunicationem Pontifici reservatam, & similia quæ multum dilatare poterunt conscientiam Confessorum. Notatur etiam à Suatio *disput. 5. de censuris, sect. 1. num. 19. in interdicto loci*, tales impuberes si illi contraveniant, peccare quidem contra præceptum in Interdicto latum, non verò incurere poenam impositam. Ratio autem prædictorum illa est, quia licet ejusmodi pueri, cum sint rationis capaces, culpæ subiacent; non subiacent tamen poenis.

14. Tertia sententia docet prorsus omnia, quæ docet secunda sententia: addit tamen limitationem. Existimat enim solam excommunicationem latam ob percussiones clericis in *cap. Si quis suadente*, contrahi à prædictis pueris, ceteras omnes non contrahi. Ratio est, inquiunt, quia in *cap. Super eo, cap. pueri, cap. Quamvis*, de sententia excommunicationis pueri doli capaces mittuntur ad Episcopum, ut absolvantur à percussione Clericorum: quamvis non ad summum Pontificem, cui aliis talis excommunicatio est reservata. Si igitur mittuntur ad Episcopum, ut absolvantur; jam supponuntur excommunicati.

Tres viri insignes, ut alios taceam, tenent hanc tertiam sententiam: scilicet Thomas Sanchez in *decal. lib. 1. cap. 12*. Ioannes Sanchez in *sel. disput. 26. n. 18*. & Castropalaus de *leg. disput. 1. p. 24. §. 2. n. 9*.

15. Quoniam verò hi textus, quibus ipsi inniuntur, diligenter perpensi, rem aperte non decidunt: ideo iudico secundam sententiam esse satis probabilem, nec tamen sua probabilitate catere primam, & tertiam.

Sed amabo te expendamus prædictos textus: inveniemus enim germanam textus interpretationem, vel à doctissimis ipsis vitiis, quando cursim loca leguntur, interitum effugere.

16. In *cap. super eo*, primo de sententia excommunicationis sic habetur: *Quod si clerici infra pubertatem ad invicem, aut unus alterum percusserint; non absolventur, nisi prius ab Episcopo, vel Pontifice, cuiusmodi excommunicatio est, fuerint absolvi. Quod si non fuerint absolvi, non licebit eis communicare, nec dicere eos inquirere in poenam excommunicationis, sed solum eos eximi à recursum ad Pontificem, si dicto colligi bene potest, eos non incurere excommunicationem Pontifici reservatam: at verò, quod minus incurant excommunicationem ab Episcopo solvendam, colligi non potest; absurda enim est consequentia, Non incurunt excommunicationem Pontifici reservatam, ergo incurunt excommunicationem absolvendam ab Episcopo. Vel, Non incurunt excommunicationem absolvendam ab Episcopo, ergo incurunt excommunicationem Pontifici reservatam: ergo incurunt excommunicationem. Ego enim contendo, illos à poenis non incurunt, nullam incurere: quia nisi Papalis hæc in re fulminata est.*

17. In *cap. Quamvis* eodem sic legitur. *In iure Canonum, non nisi ab Apostolica Sede est absolventur, imminente mortis articulo, infirmitate, inimicitia, opinia puerili, vel simili atque fragilitate sexus, aliaque potentia sive quolibet impedimento canonico remota.* Et paulo post: *Ceterum qui temporali impedimento laborant (exceptis pueris) sub iuramento, ut cessent impedimento, ad Apostolicam Sedem accedant, sunt absolventi.* Hæc ibi: vides excipi pueros à reatu Pontificem: certè, dicam ego, quia supponuntur non incurrisse in excommunicationem Papalem, unde si nullam, quia nullius alterius meminit facere textum.

Neque obstat, quod pueri cum cæteris, qui Pontificiam excommunicationem incurunt, numerantur à puerili vel simili atate, &c. Non obstat, inquam, enim factum est, non quia ipsi incurunt in excommunicationem Canonis, si quis suadente, sed quia ipsi verò contra dictum Canonem, quoad culpam, non agendum est de pueris, de quibus loquimur, peccant.

18. In *cap. Pueri eodem*, sic habes: *Pueri, qui in Canonem inciderunt sententia promulgata non dicuntur excommunicationem seu censuram, sed in Causa, in quo sententia excommunicationis, pro adultis promulgata est) sive ante, sive post pubertatem populum solvi potest diocesanus Episcopus, absolvi non potest impetiri, cum propter defectum ætatis in qua sunt commisi excessus, rigor sit mansuetudine temperandus.* Hæc Canon. Notas? Dicitur ab Episcopo ejusmodi pueri absolvi posse: at posse etiam ab aliis legitimis Confessoribus, qui Episcoporum sunt adiutores, non negari. Merito igitur colligi potest, eos ab excommunicatione licet non à culpa, liberos esse.

§. III. Semel in anno confiteantur.

Vbi obiter de præcepto annuæ Confessionis.

19. Quamvis, id præsentis instituti non sit nullius in re, ne pars aliqua omittatur Canonis, quæ suscepimus enucleandum, etiam hoc de annuæ confessionis præceptum, per hanc occasionem explicare, non est inutile.

Quos obliget hoc præceptum.

Hoc ergo præceptum omnes Fideles, etiam pueros sufficienter, scilicet rationis post septennium habentes comprehendere, jam patet ex dictis, præsertim *num. 11*. Dicitur post septennium: nam si ante sint doli capaces, non comprehendunt, docet Io. Sanch. in *sel. disput. 51. n. 42*. cum id per accidens sit, ad quod Ecclesia non respexit.

Quid si post septennium dubium sit, an sufficienter rationis usi polleant? Respondeo nec obligari: quia præceptum Ecclesiæ est de Confessione absolute facta, ut at hi cum non possint ferre materiam certam, id est peccatum mortale certum, non possint ab illo absolvi.

sub conditione, ut dixi in *Methodo Confessionis*, l. 2. cap. 1. §. 3. n. 18. Quare in illos cadere non potest dicta absoluta obligatio. Quod si ferant certum peccatum veniale, ad quod committendum minor usus rationis requiritur, ex alio capite non obligantur, nempe quia ad venialia confitenda hoc præceptum non obligat, ut jam subd. Adde quod dicam c. 5. §. 8. n. 14. in fin.

20. Petes, an hoc præceptum obliget eos, qui solis peccatis venialibus aggravantur? Respondeo. Non obligat. Ita Suarez de penit. disp. 36. sect. 2. alique. Sicut enim Christus Dominus (licet indeterminatè quoad tempus) non tulit præceptum, nisi de confitendis mortalibus; hæc enim sola divinam ab anima gratiam expellunt; ita Ecclesia, non nisi de iisdem præceptum ad tale tempus determinavit. Quod si in iubilæis; quando requiritur confessio, intelligitur etiam cum Sanchez de iurim lib. 8. disp. 15. num. 19. ex opinione probabili, de venialibus; hæc est, quia tunc confessio, in eadem opinione, requiritur, ut unum ex bonis operibus assignatis sicuti elemosina, oratio, &c. quod non est in casu nostro. Dixi ex opinione probabili quia nimirum id etiam probabiliter negant Suarez de penit. disp. 52. sect. 3. n. 5. Fagundez præc. l. 1. lib. 2. c. 2. n. 11.

De tempore huius obligationis.

21. Iam verò quando obligat hoc præceptum? Respondeo. Cum Canon, quoad Confessionem dicat *semel in anno*, quoad Communionem, in *Paschate*, patet latius tempus in Confessione, quam in Communione notari, nempe totius anni latitudinem.

Nec obstat praxis Fidelium confitentium in Paschate: id enim factum est, non animo introducendi consuetudinem obligatoriam, sed propter Communionem, quæ tunc petenda est. Quare si quis mortalia confessus est intra annum, non obligabitur confiteri in Paschate alia mortalia de novo eodem anno fortè commissa, nisi per accidens, id est, ob Communionem: & sic, si propter infirmitatem, vel aliud impedimentum, communicare tunc non poterit, confiteri non obligabitur. Sic Layman l. 5. tr. 6. c. 1. n. 10. Coninch. de penit. disp. 5. n. 33. quidquid dicat. Nummus 2. in 3. p. 9. 6. art. 5. diff. 1. concl. 4. pari modo, etiam si periculum sit obliviscendi peccata, quæ deinde committuntur, non obligabitur confiteri ante sequentem annum: solum enim ad unam confessionem de mortalibus faciendam in anno ex præcepto compellimur.

22. Præterea, qui valide confitetur, sed sine per obligationem, sive ex aliqua causa sine culpa, aliquod peccatum mortale omisit; non obligatur ex vi præcepti huius anni, eodem modo confiteri, quia jam impletur præceptum. Ita Hurtad. disp. 7. de penit. diff. 11. obligatur ergo solum illud fateri in anno consequenti, vel certè (ut implet præceptum subdendi clavibus omnia mortalia, in periculo mortis, vel denique ante Communionem iuxta dicta c. 1. §. 8.

23. Qui verò, quia solis venialibus peccatis erat obnoxius, illa sola in prioribus v. g. sex mensibus anni confessus est, si deinde incidat in mortale, obligaturne in eodem anno illud confiteri? Respondeo obligari docent Valquez de penit. quest. 90. art. 3. dub. 1. num. 16. Hurtad. de penitent. disp. 7. diff. 11. quia per hoc præceptum (inquit) determinatur præceptum Christi, quod fuit solum de mortalibus, ut supra dictum est num. 20. Ergo illi non satisfiit nisi per confessionem mortaliū, quæ fuit præcepta; non verò per confessionem venialium: Ergo cum prædictus illam mortaliū non fecerit in prioribus mensibus, in posterioribus facere obligatur.

24. Ex qua doctrina sequitur eum, qui confessiones exhibuit, vel frequentissimas de venialibus in undecim mensibus, & viginri novem diebus anni, si in ultimo die mortaliter peccet; obligari eodem die, ni aliquo legitimo impedimento excusetur, (ut certè facile in tali angustia temporis inveniri poterit) antequam ex-

spiret annus, illud confiteri: quia per illas præcedentes venialium confessiones præcepto annuæ confessionis non satisfiit. Hoc autem durum alicui videri posset. Scio Ochagaviam de Sacram. tract. 2. q. 9. putare per confessionem venialium satisfieri præcepto Ecclesiæ: in qua opinione, si vera esset, non urgeret hæc difficultas: sicuti etiam non urgeret si annus in hac materia computaretur secundo modo ex dicendis mox n. 25.

25. Quatuor enim modis ejusmodi annus computari seu incipere, ac terminari potest.

Primo à confessione mortaliū, quam tu quando-cunque fecisti, ad aliam confessionem, quam facturus es: ne scilicet intra unam, & aliam intercedat plusquam annus. Ita Sotus in 4. diff. 18 art. 4. Valent. in 3. p. quest. 7. punct. 4.

Secundo à tempore, quo peccatum mortale commisi, usque ad confessionem, quam facturus es: Ita Ioseph de August. in brevi notitia præcept. Eccles. 3. n. 1. scilicet intra peccatum, commissum, & confessionem prius, quam annus prætereat.

Tertio à Pascha, ad aliud Pascha, seu in aliquibus Diocesisibus à Quadagesima usque ad aliam Quadagesimam: qui videtur esse pro hac re annus Ecclesiasticus, Ita Suarez de penit. disp. 36. sect. 3. Coninch de penit. disp. 5. n. 54. Pascha autem, seu Quadagesima hic accipitur pro illis diebus, intra quos præcepta est Communion: ita ut omnis confessio quæ fit ante Dominicam in Albis inclusivè, censetur spectare ad annum præcedentem: quæ verò post, ad sequentem.

Quarto à primo Januarii ad finem Decembris, qui est annus communis & civilis. Ita Valquez de penit. q. 90. art. 3. dub. 1. n. 15.

26. Ex his annam computandi modis, primi duo prædicto Suario non placent, & merito: quia illa verba (*semel in anno*) quibus latum est hoc præceptum, videntur significare certos terminos, & determinatos pro omnibus, non verò singulos pro libertate, seu determinatione singulorum: ut cum dicitur, *Semel jejunes in mense, semel jejunes in hebdomada*, non intelligitur nisi à determinato initio mensis, vel hebdomada ad determinatum finem, &c. Dicendum igitur est, duos posteriores modos esse utroque probabiles. Ratio est, quia verba illa legis, *semel in anno*, utrumque sensum facere possunt: annus enim, & probabiliter, potest sumi Ecclesiasticus, & probabiliter civilis.

27. Dices, at sequitur posse quempiam confiteri in principio anni unius, & in fine alterius, & sic differre quasi per biennium confessionem.

Respondeo. Etiam Sacerdos potest recitare, sine mortali, officium hodiernum, initio hujus diei, & crastinum in fine ejusdem diei crastini, & sic quasi per biddum differre recitationem. Nec igitur id in casu nostro inconveniens est, posita tali forma præcepti.

28. Porro; qui ne semel quidem, confitetur in anno, obligabiturne confiteri statim incepto anno sequenti? Respondeo. Quamvis multi cum Coninch. de penitent. disp. 3. num. 61. Ioseph de Augu. in brevi notitia præcept. Eccles. 3. num. 4. probabiliter contendant obligari: unde ni statim confiteatur; novo inquit & continuo peccato peccat; Tamen probabile etiam est, non obligari. Sic Valentia tractat. 4. disputat. 7. quest. 8. part. 3. §. Tercio notandum; Filliuc. tom. 1. tract. 7. cap. 3. num. 45. Ratio hujus est, quia hoc præceptum non est ut putant adversarij, primariò de confessione, & secundariò de tempore, ut cum quis vover, vel ei à conf. lario pro satisfactione, imponitur jejunium, v. g. qui si non potest uno die, debet alio jejunare; sed est præceptum, Confessionem, & tempus quod respiciens: est enim præceptum additum tempori, videlicet anno, seu duodecim mensibus, ut patet ex vi illius (*semel in anno confiteatur*). Illo igitur transacto; peccavit quidem Fidelis, sed non amplius præceptum præteriti anni illum urget, urget solum præceptum præsentis anni. Sic Sacerdos habet obligationem pro toto uno die, hoc est, viginti-

quatuor horis recitandi divinum officium:at illis transactis,non remanet obligatio præteriti diei, sed supervenit obligatio diei præsentis. Atque ex hac probabili sententia, sequitur eum, qui ob aliquod legitimum impedimentum, toto uno anno, v. g. propter inopiam Confessarij, non est confessus, non obligari in anno sequenti nisi ad unam confessionem intra ipsius anni latitudinem persolendam.

Causæ excusantes ab annua Confessione.

29. Illud nunc superest breviter addere, an aliquando ab ejusmodi annua confessione Fideles excusentur.

Dico cum Coninch. *de pœnit. disp. 5. n. 73.* excusari: & primò quidem eos, qui physice non possunt: ut qui carent Confessario, &c. Secundò eos, qui prudenter timent revelationem sigilli, aut ne ipse confitens incurrat in grave odium ipsius Confessarij. Tertiò eos, qui confiteri non possunt sine notabili incommodo vitæ, fortunarum, &c. Nam. ut *toties dictum est*, præcepta positiva non obligant cum tanto rigore. Incommoda, quæ oriuntur præcisè ex ipsa confessione, ut magna erubescencia, vel timor quòd teneatur quis à Confessario pro peccatore, non excusat: quia secus magni peccatores non tenerentur confiteri. Magnam erubescenciam excusare subditum ad confitendum reservata apud Superiorem docent Navarrus, & Sylvester apud Ludovicum à Cruce *de Bulla Crac. disp. 1. cap. 3. dub. 3. n. 11.* adde Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 19. num. 9.* sed non placent: quia sic enervaretur vis reservationis. Quod si subditus per pium Confessarium petiit à Superiore, & non obtinuit licentiam alteri confitendi: diximus *cap. 1. n. 18. in fine n. 28.* quid habeat remedium.

30. Hinc sequitur, si non possum adire, vel vocare Confessarium, nisi conficiendo longum, ac laboriosum iter me excusari. Quale autem tale sit, ex diversis circumstantiis temporis, personarum, & similium, iudicio prudentis, est expendendum. Vnde quæ dixi *supra c. 1. §. 6. num. 19.*

31. Quod diximus de confessione, ut semel hic dicam, de Communione Paschali dictum esto: par enim est ratio.

32. Illud benè advertit Coninch *de pœnit. disp. 5. n. 74.* facilius Fideles excusari ab hac annua confessione, quæ tandem est ex Ecclesiastico præcepto, quam à confessione faciendâ, urgente mortis periculo, quæ est ex præcepto divino: tunc enim urgentior excusationis causa, ut per se patet, exposcitur.

33. Qui autem fecit confessionem invalidam, sive ex defectu doloris, sive ex defectu integritatis confessionis, sive ex defectu absolutionis, &c. non excusatur: sed debet denuo, antequam annus evolet, validè confiteri. Sic Suarez *de pœnit. disp. 36. sect. 7. n. 3.* Coninch. *de Sacram. disp. 5. dub. 9.* Layman. *lib. 5. tract. 6. cap. 5. num. 11.* & alij communiter. Ratio est, quia non fecit quod præceptum fuit: fuit autem præcepta confessio sacramentalis, quæ si est invalida, confessio non est. Nihil denuò confiteatur, subiacebit pœnis non constitutis impositis. Sic Fagundez *præcept. Eccles. lib. 1. cap. 4. n. 12.* contra Henriquez *lib. 5. cap. 4. §. 1.*

34. Neque obstat quod ex communi doctrina, qui peccato mortali, vel etiam excommunicatus, excommunicatus, &c. *præcept. Eccl. lib. 1. cap. 6. num. 5.* communicat in Paschate, satisfaciit præcepto, nec subiacerit pœnis contra non communicantes infligis: non obstat, inquam, quia hic verè suscipitur Sacramentum, licet illicitè, atque adeo fit quod præceptum est: ibi non item.

35. Verum opposita opinio, quod nimirum satisfiat præcepto per invalidam confessionem, esse probabilè merito putant nonnulli. Ita Fagund. *præcept. Eccl. 2. lib. 1. cap. 4.* citans Gabrielem, Sylvestrum, Victoriam, Alensem, Sà, Canum, Ledesnam, Paludanum. Ratio est, quia Ecclesia solum externum confessionis actum præcipere potest, seu certè præcipit, & remissio peccatorum est finis præcepti, non tamen cadit sub præcepto.

Denique quando quis ad aliquod breve tempus satur, dicam *n. 5. §. fine*: ut item an sit obligatus niendi, dicam *n. 37. & 38.* denique quando est tollendi impedimenta, ut possit quis confiteri, *num. 40.*

§. I. V. Suscipiens reverenter, ad manum Eucharistia Sacramentum.

Ybi de obligatione præveniendi, & impedimenti.

De loco Communionis, de tempore, de qua præferim Religiosi.

36. **I**N Pascha, hoc est, ut jam consuetudo est, explicuit, à die Dominica Palmarum, &c. usque ad diem Dominicam in Albis. Cum autem acceptum sit additum temporis Paschali; qui communicavit, peccavit quidem graviter, sed non obligationem statim communicandi, nisi in Paschate: sicuti qui Missæ non interfuit die Dominice non obligatur audire statim die Lunæ. Ita Tol. apud Delugo *de Euch. disp. 16. sect. 14. n. 63.* Aliqui habiliter contrarium sentite non ignoramus, ut Vasquez, Fagund. apud eundem. Quod per Communionem peccaminosam satisfiat præcepto, dixi modo.

De prævidente impedimento.

37. Atqui prævidet se non posse communicare, èto Paschali tempore, obligaturne prævenire? docet Suarez, *ibid.* apud eundem Delugo. Negat *ibid.* apud eundem: quia præceptum non urget nisi in Paschate. Idem dic de eo, qui prævidet se, anno sequenti non posse: non enim obligatur hoc anno obligatione sequentis anni confiteri.

38. Ex hac probabili sententia sequitur si quis communicavit ante Pascha, & contingat forte tolli impedimentum, adhuc teneri in Paschate: quia non satisfecit præcepto. At non teneti si in Communionem anticipavit ex intentione præparavit ex opinione Suariz (quæ certè probabilis est, quia sic jam implevit præceptum).

39. Sed quid, si quis dum est in prima hebdomada prævidet se non posse in secunda communicare: ne in prima hebdomada communionem peragat, pondere teneri, quia jam urget præceptum: ut quod si potest interesse Sacro mane diluculo, si prævidet se non posse circa meridiem, manè tenetur: quia ex parte potest, & alio præcepti obligatio adest. Idem præparat rationis dte de prævidente, se non posse confiteri in fine anni: obligatur enim si potest in initio.

De obligatione tollendi impedimenta.

40. Diximus de prævidente impedimento: dicamus consequenter de eo, qui impedimentum tollit, se, ad communicandum in Paschate, ut etiam ad tendendum intra annum, obligatur. An excommunicatus, v. g. an carcere detentus, an infirmus, & similes impediantur sub mortali propter præceptum Communionis Paschalis, & annuæ confessionis, quæret solutio nem ab excommunicatione, excarcerationem, sanitatem ut scilicet in Paschate communicare, & intra annum confiteri, licitè & expedite possint. Respondet communicatus obligatur, carcere detentus, & infirmus non obligantur. Sic Suarez, Avila, Fagund. *de Sacram. lib. 1. cap. 4. de leg. cap. 3. dub. 37. num. 433.* Delugo *de Euch. disp. 26. sect. 2. num. 17.* contra Hering. *lib. 1. cap. 1. num. 1.* Ratio prioris dicti est, quia præceptum Communionis, & confessionis est magni momenti: confessio, & communio maxime conferant ad animæ salutem, & ideo rigidè obligat, & consequenter obligat